

La butia dal Plantahof preschenta ina vasta paletta da products da l'agen bain puril.

Elavraziun da lain signifitga lavorar a moda constructiva, dentant er creativa cun il lain.

A l'exempel dal Plantahof a Landquart

Il svilup da las scolas d'agricultura

DA HEINI HOFMANN

■ **L'agricultura sa chatta en in temp da midadas fundamentalas. Il dumber dals manaschis purils lieua sco la naiv en il sulegl. Perquai han era las scolas d'agricultura da cumbatter cun difficultads; las inas en vegnidas serradas, las autras vegnan utilisadas per novs intents. In aspect impurtant è dentant i complettamain en emblidanza.** La tendenza da serrar en l'entir pajais las scolas d'agricultura pudess bainprest sa mussar sco ina panna da planisaziun gravanta ed in bumerang privlus. Sch'i dat adina pli paucs manaschis purils na dovri natiralmain era betg pli tantas scolas per puras e purs futurs. Quai ch'i dovra però necessariamain en infurmaziuns objectivas d'emprim maun per la populaziun da las aglomeraziuns che perda adina pli fitg la relaziun cun la natira e la produczion originara. Il Grischun, che sa chatta en quest regard anc en ina situaziun pli confortabla, mussa cun ses Plantahof tge ch'ins pudess far meglier.

La situaziun è sa midada

Gist perquai ch'ina maioritad da las consumentas e dals consumers n'ha nagina relaziun pli cun la produczion da las mangiativas creschan lur pretensiuns visavi quellas, ed uschia s'augmenta er il squitsch sin la produczion. In circol viziuis! La Frantscha construescha ussa 700 «fermes éducativas», purarias da demonstraziun, perquai ch'ins ha realisà che la societad da consum cun ina savida da basa mancanta davart l'agricultura è in grond problem.

En l'ambient odiern sa midà n'è l'agricultura betg pli automaticamain in uffant preferi da la naziun. Ella sto sa far valair sin il martgà. Ed ella sto surtut puspè attrair l'attenziun sin sasezza e gudagnar la simpatia d'ina societad che ha pauca idea da la

vita purila e che crai che victualias bunmartgadas e da buna qualitat sajan disponiblas illimitadamain.

Cun las scolas d'agricultura (inclus tut il persunal d'instrucziun), repartidas sco ina rait en l'entir pajais, avess la Svizra gi per quest intent in instrument optimal, bain organisà. Sulettamain l'incumbensa d'instrucziun avess stui vegnir reformulada: Impunder 10 pertschient per la scola-zuun da puras e purs e 90 pertschient per intermediar a la societad da consum la savida da basa davart l'agricultura, per che la tenuta «Geiz ist geil» na daventia betg anc pli dominanta.

In'excepsiun ludaivla

Deplorablamain n'han ins betg realisà quai baud avunda e gia serrà numerusas scolas d'agricultura. Questa mesira vegn a sa mussar sco grond sbagl: En il proxim temp èsi necessari da crear charamain in nov instrument. Quai numn'ins ina planisaziun cun «vast orizon»!

Legraivlamain è il chantun Grischun in'excepsiun en quest regard, e sia scola d'agricultura, perdunai, ses center da furmaziun e da cussegliaziun agricula, sco quai ch'el sa numna correctamain, è in model exemplaric.

Il Plantahof ademplescha oz in'incumbensa traidubla: El è tant in center professiunal per il know-how agricul, sco era la patria emoziunala da las famiglias da purs grischunas, ed adina dapli er in construir da punts tranter l'agricultura ed il rest dal mund, damai in intermediatur da savida per la populaziun ed in partenari per il turissem e l'economia. Per che las puras ed ils purs possian era dar dumogn a las sfidas futuras en in ambient che sa mida fitg spert adattescha il Plantahof sia strategia als svilups actuals.

La scola d'agricultura è sa sviluppada ad in center da scolaziun e da perfecziuna-

ment multifunziunal. Ella intermediatescha ina savida cumplexiva, facilitescha la midada da generaziun en ils manaschis purils e serva ultra da quai a circuls purils e na-purils sco lieu d'inscunter per promover la chapientscha vicendaivla. Questa varietad d'incumbensas sa mussa er en la structura dal manaschi: Var 90 emploiadas ed emploiads lavuran en ils secturs furmaziun, cussegliaziun, bain puril e center da dietas.

Patratgar a moda interdisciplinara

Las finamiras dal Plantahof en autas: Il manaschi duai dar impuls a vasts circuls e s'estabilir en il spazi alpin sco in dals pli impurtants centers da furmaziun e da cussegliaziun da l'agricultura. In sguard en las medias mussa che quai al reussescha. Cura ch'ins po leger en Svizra insatge davart scolas d'agricultura cumpara bainprest il num dal Plantahof. Quai pon ins schizunt constatar sur ils cunfins or. In partenadi fritgaivel tranter il Plantahof ed ina scola professiunala d'agricultura e selvicultura en il Tiroi dal sid demussa per exempel ina da las qualitats che mancan a bleras autras scolas: Il Plantahof posseda in agen manaschi puril.

Raits e partenadis en er en l'agricultura il recept cumprovà per planisar cun success il futur. En il project «plattafurma agrara» collavura il Plantahof stretgamain cun l'uffizi per economia e turissem e cun l'uffizi d'agricultura e meglieraziun da structura per promover la vendita da products regiunals ed alpins. In tal model da partenadi ha er effects sin il nivel pli bass; i dat cooperaziuns da manaschi cun stallas cuminaivlas, pools da maschinas e cooperativas da cumpra. U ditg cun auters pleds: La veglia sabientscha «ensem en vai meglier» ha ina renaschientscha.

Prender las hottas enta maun!

Natiralmain n'è la situaziun betg simpla. L'agricultura è confruntada actualmain cun in ambient complex: Sin plaun internaziunal fan la WTO, la convenziun da commerzi liber e las cunvegns bilaterals squitsch sin l'agricultura, sin plaun naziunal han las midadas previsas en la politica regiunala consequenzas massivas per las regiuns perifericas. Quai vul dir per ils manaschis, surtut en in chantun muntagnard: Maglia u crappa! Igl è damai necessari da reducir ils custs e dad esser innovativ, da prender las hottas enta maun enstagl da far pugn en satg! Sch'ina scola intermediatescha tals impuls, alura ha ella ademplì sia incumbensa.

La finala han ins era gi pli baud gi da schliar problems, e l'agricultura grischuna ha surmuntà diversas fasas da midada: Per exempel l'introducziun da la mecanisaziun

Cun il cor, il maun e l'intelletg

Cuntrari al trend dad oz en il sectur da la furmaziun, nua che las scolaziuns en adina pli intellectualisadas, è la scolaziun en l'agricultura equilibrada, ed ins survegn schizunt anc vaschias sin ils mauns. La scolaziun da basa en il Plantahof vegn frequentada d'emprendistas e d'emprendists dals chantuns Grischun e Glaruna. Tgi che fa l'emprendissadi da pur sco segunda professiun vegn dispensà dal rom furmaziun generala.

L'introducziun d'ina classe d'attest

corresponda per uschè dir a l'idea da Pestalozzi: Per giuvenils cun flaiavas prestaziuns da scola, ma cun talents pratics – che n'avevan pli baud naginas schanzas da far la scolaziun – porscha la scola oz in'alternativa a l'emprendissadi d'agricultura ordinari. La scolaziun en il manaschi d'emprendissadi dura dus onns e vegn terminada cun in examen final.

In tal «pur cun attest» ha medemamain il dretg da survegnir pajaments directs. In bun exempel per ina promozion raschunaivla!

sin las spundas avant prest 50 onns, la revoluziun en l'allevament da muvel grazia a l'inseminaziun artificizala che ha cumenzà avant bundant 30 onns, ed il svilup ecologic avant prest 20 onns. Il directur dal Plantahof, Peter Kuchler, è perquai opti-

mistic da pudair dar dumogn er a las novas sfidas cun agid d'innovaziuns, ed el formulescha a moda visionara: «En 15 onns ha mintga manaschi grischun in cler concept che determinescha la direcziun futura.»

Las scolaras ed ils scolars da la maturitad professiunala emperdan a fund ils fenomens da la natira.

Il Plantahof – il center da furmaziun e da cussegliaziun da l'agricultura grischuna.

Al Plantahof vegnan utilisads tant sco pussaivel products da l'agen manaschi.

Vista sin l'edifizi principal dal «Russhof», construi il 1811 da Thomas Lareda.

FOTOS SCOLA AGRICOLA PLANTAHOF

Ina sala da mangiar plaina n'è betg insatge nunusità en il Plantahof ed in mussament per la buna cuschina.

La stanza da scola or en il liber: Classificaziun dals fains da las pastgiras.

Vastas pastgiras èn ina basa impurtanta per ina tratga adequata a la natira dals animals.

In butschin da vin entaglià regorda al giubileum da 100 onns dal Plantahof (1996).

Il spiert da pionier al Plantahof

L'agir tenor criteris d'interprender ha ina lunga tradiziun al Plantahof. Sin il territori dal manaschi puril odiern a Landquart, nua che las charotschas da posta restavan pli baud fixadas en il terren palidus, ha il paster Thomas Lareda – daventà ritg sco pastizier durant il temp zaristic a St. Petersburg – cumprà il 1811 in pitschen bain puril, la «Schnideri Bündt», ch'el ha alura renunnià en onur dals Russ en «Russhof».

Razza brina empè da mangola

Lareda è mort il 1848 en consequenza d'ina grippa ed il bain puril – en il fratemp engrondì fermamain – è stà per in mument en possess da Christian Luzi, manader d'ina agentura per emigrants. Il 1886 ha in giuven da 25 onns, Rudolf Alexander von Planta, figl d'in magnat da mangola egizian, surpiglià il bain, perquai ch'el aveva il grond giavisch da daventar pur.

En quel temp da midadas en la tratga da muvel grischna (pitschna razza grischa dal Grischnun versus gronda razza brina da Sviz) apparteneva von Planta als modernists, influenzà dals success da las metodas da tratga emprendidas en l'Engalterra. Deplorablmain è el mort cun gnanc 35 onns bler memia baud en consequenza d'ina maligna malsogna dals gnirunchels.

En ses testament ha el institui il chantun Grischnun sco ertavel universal – ed uschia ha el mess il crap da fundament per la scola d'agricultura Plantahof. El ha però collià cun l'ierta la cundiziun da mantegnair per adina ina razza brina e d'alimentar cun

quella la tratga naziunala. Questa cundiziun ha il Plantahof resguardà. Ed en quest manaschi pon ins en general anc adina sentir in ferm spiert da pionier cumpareglia cun autras instituziuns da furmaziun agricula en Svizra.

Las chauras èn svanidas

Ma fors avess von Planta era stuì integrar las chauras en ses testament. Pertge che quellas – 5 da 9 razzas èn actualmain periclitadas! – duvrassan oz pitramain agid: Perquai ch'ellas na rendan betg èn ellas svanidas da tut las scolas d'agricultura svizas, deplorablmain er da quella en il chantun da Heidi. En quest regard sto er il Plantahof sa vargagnar in zichel. Gist quels animalets beschlants èn in fitg bun exempel per mussar a la societad da consum ch'ina razza d'animals da niz po mo surviver sche ses products vegnan era consumads.

I na tanscha betg da vulair perstgissar quai superficialmain cun ponderaziuns da la protecciun dals animals; i dovra – gist en il temp da tenutas sco «Geiz ist geil» – la cumprova da las chasadas privatas e da la gastronomia ch'ellas èn prontas da s'engaschar per il mantegniment dals animals. Igl è in fatg che products-chaura èn stagiunals e ston vegnir consumads correspondentamain. Las mangiativas da l'exteriur, ch'ins chatta l'entir onn en las curunas da las butias grondas, n'èn mai e pli mai vegnidas producidas analogamain tenor directivas severas ed ecologicas; senza intervenziuns ormonalas e metodas industrialas na datti nagins products-chaura sur onn!

La vita en l'internet – per tuts in eveniment nunemblidaivel.

En il curs per signuns vegn il personal d'alp preparà per la stagiun vegninta.